

Smederevska vinogradniško poljedelska zadruga

V smederevski vinogradniški zadrugi, ki je bila ustanovljena pred malone petdesetimi leti, je danes včlanjenih kakih deset poljedelsko proizvajalnih zadrug in kmetijskih posestev ter 2290 individualnih vinogradnikov. Od vse vinogradniške površine v tem okraju je 72 odstotkov površine last zadrugnikov, ki vsako leto dobavijo približno 6 milijonov kilogramov grozdja za predelavo in prodajo v svežem stanju.

Specializirane kmetijske zadruge — skupno 186 — od tega: vinogradniško sadjarških 42, živinorejsko mlekarških 69, za mehanizacijo 14, čebelarških 15 in drugih 46.

Prezemanje grozdja v predelavo in za izvoz je osnovna dejavnost vinogradniške zadruge. Razen tega oskrbuje zadruga zadrugnike tudi s proizvodnimi sredstvi. Služba za preskrbo in razdelitev reprodukcijskih sredstev dodeluje zadrugnikom umetna gnojila, modro galico in rafijo, kakor tudi vse potrebno orodje za obdelovanje vinogradov. Lani je znašala vrednost teh nakupov prek zadruge 50 milijonov dinarjev.

Da bi podprla hitrejši razvoj vinogradništva, je zadruga l. 1953 uredila na zemljišču, ki ga je dobila iz zemljiškega sklada občinskega ljudskega odbora, trsnico, ki lahko dobavi v eni sezoni zadrugnikom milijon trsnih cepičev, trsov in sadik.

Da bi pospešili napredek vinogradništva, njen agronom in kmetijski tehniki stalno strokovno pomagajo članom zadruge. Med nedavno kampanjo za obilnejše in pravilnejše uporabljanje umetnih gnojil, so v zadrugnem laboratoriju podrobno analizirali vinogradniško zemljo vseh zadrugnikov ter po končani raziskavi točno določili vrste in količine umetnih gnojil in kemičnih sestavin, ki so potrebne za povečano in moderno vinogradniško proizvodnjo.

Obveznosti zadrugnikov in prodaja pridelkov

Vsak zadrugnik je dolžan, da izroči zadrugi ves enoletni pridelok grozdja. Zelo redko se zgodi, da bi zadrugniki te obveznosti iz zadrugnih pravil ne izpolnili, ker je zadruga vedno odkupovala grozdje po cenah, ki so za njene člane ugodne, tako da se jim ne splača, da bi posamez-

no nastopali na tržišču. V nekaj zadnjih sezonah so zadrugnikom plačali pri odkupu ceče, ki so bile 15 do 25 odstotkov višje od tržnih cen. Kljub temu je zadrugi uspelo, da je akumulirala 150 milijonov dinarjev in da je modernizirala vinogradniško klet. V zelo kratkem času so povečali zmogljivost vinskih posod za sto vagonov tako, da znaša sedaj skupna zmogljivost več kakor tri milijone litrov. Z nakupom novih strojev za predelavo grozdja in shrambo vina je zadruga sedaj sposobna, da predela v enem dnevu 25 vagonov grozdja.

Sistem dobavljanja grozdja od zadrugnikov je tak, da je dejansko kreditiranje vinogradniško poljedelske zadruge. Zadrugnike namreč izplačujejo šele po prodaji grozdja in vina.

Skupno zavarovanje proti toči

V podnebnju, v katerem so vinogradi smederevskega okraja, zelo rada pada toča. Zato je tudi zavarovalna premija precej visoka in znaša 9,5 odstotka od

vrednosti pridelka. To je bilo vzrok, da zavarovanje ni zajelo vseh zadrugnikov in vseh vinogradov. Da bi ublažila morebitno škodo, ki lahko zadene individualnega proizvajalca, je vinogradniška zadruga organizirala skupno obvezno zavarovanje vseh površin vinogradov proti toči. To kolektivno zavarovanje obvezuje člane, da plačajo 4 odstotke vrednosti izročene grozdja v skupni sklad, ki služi naslednje leto izključno za plačilo po toči povzročene škode. Kolikor sklada, ki ga formirajo v enem letu, ne porabijo popolnoma, sredstev ne vračajo zadrugnikom, temveč jih zadruga kot lastnik razporedi po potrebah v svoje druge sklade.

Pomoč zadrugam

Pomanjkanje specializirane zadrugne poslovne zveze precej ovira pravičen razvoj vinogradništva. Kmetijske zadruge urejajo danes v smederevskem okraju vinograde brez pravega reda, na zemlji, ki sploh ne ustreza tej kulturi, in brez vsake strokovne kontrole. Vinogradniška zadruga si prizadeva, da, kolikor je mogoče, ublaži pomanjkanje poslovne zveze in pomaga povsod, kjer je pomoč potrebna. Letos bodo prenehali neorganizirano urejati vinograde. Vinogradniška zadruga se je zavezala, da bo po svojih možnostih pomagala vsem kmetijskim zadrugam pri izdelavi elaboratov in perspektivnih načrtov.

V. Vasiljevič

Pridelovanje tobaka v Makedoniji

Ob nedavni diskusiji v sobranju

Pridelovanje tobaka ima pomembno mesto v gospodarstvu Makedonije. V razdobju l. 1954 do 1956 je na tobak, ki zavzema le približno 3 odstotke obdelovalnih površin, odpadlo okrog 18 % skupnega nacionalnega dohodka, ki je bil ustvarjen v kmetijstvu. V dohodku industrije pa je v istem razdobju ta veja sodelovala s približno 70 odstotki.

V primerjavi s predvojno ravni se je pridelovanje tobaka povečalo za več kakor dvakrat. Ali je ekonomsko opravičeno tako povečanje in koliko je to v interesu skupnosti in proizvajalcev — to je bilo vprašanje, s katerim se je ukvarjala posebna komisija narodnega sobranja Makedonije. Na zadnjem zasedanju sobranja je komisija o tem poročala.

V poročilu je poudarila, da je povečanje pridelovanja rezultat gospodarskih pogojev in določene politike, ki se v ta namen izvaja, in da ustreza interesom skupnosti in proizvajalcev. Podnebne razmere v Makedoniji so ugodne za še večjo razširitev pridelovanja tobaka, in to v mnogo večjem obsegu, kakor je to bilo doslej. Ko bi izkoristili vse možnosti, bi Jugoslavija prednjačila v pridelovanju orientalskega tobaka.

V razpravi v narodnem sobranju pa je bilo poudarjeno, da je način pridelovanja še vedno v znatnem delu nesodoben. Ko bi uporabili modernejše metode pridelovanja orientalskega tobaka, modernizirali proces, bi precej zmanjšali število delovne sile, povečali bi pridelke in izboljšali njihovo kakovost. Tako bi postalo pridelovanje te kulture mnogo bolj rentabilno in konkurenčno sposobnejše na svetovnem tržišču.

Tobak pa gojijo v Makedoniji večinoma na majhnih parcelah, kar precej podražuje pridelovanje in ovira njegovo povečanje. Dosedanja raziskovanja raznih inštitutov so pokazala, da se lahko z uporabo sodobnih agrotehničnih ukrepov

zmanjšajo proizvodni stroški za več kakor 50 odstotkov. To so ukrepi za pridelovanje zgodnjih sadik, nadalje za strojno saditev in nizanje kakor tudi za sušenje in shrambo. Če pa upoštevamo, da odpade povprečno na enega pridelovalca tobaka po 25 arov zemlje, ki je zasajena s tobakom, tedaj večine teh ukrepov ni mogoče uporabiti.

Iz tega izhaja, da je mogoče pomembnejše povečanje pridelovanja tobaka doseči le s spremembo v proizvodnih odnosih. V tej smeri so že storili prve korake. V posameznih krajih so organizirali velike gospodarske organizacije za pridelovanje tobaka, kažejo pa se težnje, da bi formirali nove take gospodarske organizacije. Ta pozitivna težnja, ki vodi v veliko proizvodnjo, odpira možnosti za uporabo sodobnih sredstev v proizvodnji in obdelavi, za racionalnejšo organizacijo in razpored dela. Čeprav imajo majhen obseg, imajo ti začetki zelo velik pomen za nadaljnji razvoj, vendar je mogoče v tem pogledu storiti še mnogo več.

V tem pogledu bi vsekakor lahko mnogo napravila kmetijska posestva in zadruge. V kooperaciji z individualnimi proizvajalci lahko zadruge in kmetijska posestva zagotovijo boljše in sodobnejše obdelovanje, uporabo mehanizacije in agrotehničnih ukrepov v pridelovanju tobaka v širšem obsegu. To bi vodilo k nadaljnjemu povečanju pridelovanja in spremembi družbenih odnosov na vasi. Vsekakor bi to prispevalo k izboljšanju odkupa in prometa s tobakom, kar bi imelo za posledico znižanje cen tobaka in povečanje pridelka, od česar bi imeli tako skupnost kakor proizvajalci večje dohodke. Narodno sobranje je že sprejelo ustrezne sklepe v tem smislu.

Z. S.